

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

S[e]c[undu]m: est desiderande digne recept[i]onis fructuositas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

De venerabili sacro. de mysterio

ctos et calciam in pedibus: et baculos in manibus qui sunt signa hominis parati recedere et peregrinari. Heb. xij. Non enim hic cuius tate manent sed futura inquam: quia inquisitione maxime facimus duos sumendo corpus domini. **Tertio** ex consideratione eterne felicitatis: qui in hoc sacro figuratur: ut super dicitur est. **Figura** preceptum fuit Exod. xij. ut agnum pascale comederet festinates. In quo docemur sumere hoc sacramentum feruere de desiderio cito percipiendi effectum eius qui est incorruptorari christo et ingredi supernam requiem. Heb. iij. Festinemus ingredi in illam requiem. Pars itaque secunda consideratio pertinet ad dignitatem receptiois que consideratio coicantie affectiois

Tertia est consideratio consecratiue deuotionis. Nam post receptioem hoc sacri debet seruire in homine mirabilis deuotio que precipue debet esse triplex. **Prima** est deuotio gratiarum actiois. Debet enim deuotissime gratias agere deo de tanto precepto beneficii. Col. ij. In omni fructu portari. scilicet presentia tate maiestatis: sicut potentia claritatis eius cum gaudio gratias agentes deos et patri que dignos nos fecit sortis scriptorum in lumine: que eripuit nos de parte tenebrarum et trasitit nos in regnum filii dilectionis sue in quo habet redemptiois in remissionem peccatorum. **Hec** ille Sed heu heu multi ingrati sunt post tanti sacri receptionem: diuina bonitate in nimis recognoscetes et ad peccata sua redeunt. **Secunda** est deuotio sacre meditationis: debet enim deuotus meditari circa dulcedinem huius sacri et passionem domini iesu. ut dicitur cum psalmo. In meditatione mea exarsit sicut ignis. scilicet charitatis. **Tertia** est deuotio virtuose operatiois. Tunc enim debet homo laborare tota animi deuotione desiderio in virtuosis operibus et in omnibus deuote incedere per viam salutis. Ad hoc enim recepit hoc sacramentum tanquam viaticum fortificatiuum ad debellandas tentationes et periculas virtuosas operatioes. **Caveat** ergo inuanius recepit. ij. Cor. vj. **Exhortamur** ne in vacuum gratiam dei recipiamus. **Pars** itaque prima mysterium speciale pertinet ad receptioem hoc sacri: quod mysterium est purgatio deuote receptiois dignitas.

Secunda mysterium est desiderata diuine receptiois fructuositas sive vtilitas.

Digne perfectio eucharistie receptio multum est fructifera. **Unum** de hoc sacro pre exponi illud Apoc. vi. **Et** utraq; pre sunt in eis. scilicet gratie copiosissime in christo exitis: ligitur vite. scilicet hoc sacrum viuificationem afferens fructus duodecim. **Primum** fructus est peccatorum purgatio. scilicet venialium et quibus mortalium obliuio. **Quod** ei per hoc sacramentum purgatur venialium habet de peccatis. **Secundum** est. **Si quis** et c. **Ann** bndictione. **Unum** etiam Amb. li. de sacris de **Iste** panis quidam sumit in remedium quod **Istius** panis firmitas. **Quartus** autem sit fructus. **remissio** venialium patere potest si **ph** natio ne non inducat: inserit tamen tria precipua nocumeta. **Primum** quod seruoze charitatis diminuit. **Secundum** quod ad mortalia disponit. **Tertium** quod ad pena purgatorum que **guissima** est obligat. **De** his alibi. **Per** hoc sacrum purgantur mortalia obliuio. **Ita** hoc sacrum de ablutione scelere: et hoc intelligit de obliuio: facta inquisitione sufficit: ut dicitur. **Unum** de **Seco**. in. liij. di. ij. quod si quis facta obliuio genti exaiatione non recordaretur nisi de vno peccatorum suorum et de illo dicitur. **Inter** et per **culari**: et de obliuio in generali: coicando remissionem et gratiam christi obtineret. **Et** mortuos peccata obliuio prout facti ad memoriam reducat. **Et** tunc tenet homo post susceptum christi corpus. **Quod** potest fieri de illis in speciali. **Secundus** fructus est animarum viuificatio. **Pre**statur ei et primum vitam aie: et hoc tunc preterit. **Christi** qui de se dicit Jo. xij. **Ego** sum vita: **vitae** et vitae. **Et** Jo. vj. **Qui** manducat me et ipse viuet propter me. **Sicut** lignum vite comestum: **ita** seruabat. **ut** dicitur Gen. ij. sic diuina sapientia **chris**. **Sap**. iij. **Lignum** vite est his qui appetuerit eam: **et** qui tenuerit eam **bruis**. **Propt** quod dicitur **Jo**. vj. **Nisi** manducauerit hominem. **et** biberit aquam. **et** non uiuet in uobis. **Ibidem**. **Ego** sum panis vite. **Tertius** est illuminatio. **Per** deuotam enim sumptionem huius sacri atque deuotam se auditioem in quibus christi spiritus madauat: **me** tales oculi illuminantur. **In** cuius mysterium. **Reg**. xij. cum ionathas mel gustasset **ap** sunt oculi eius. **Ite** **Tob**. xj. **ex** felle piscis **ro** bias illuminat. **Fel** piscis: est passiois christi am aritudo in hoc sacro spiritata. **Hoc** est etiam collyrium quod mens in tenebris ambulans inungi dicitur. **Apoc**. iij. **Collyrio** in iuge oculorum

ordināde receptōis Fo. LXXX

tuos vt videas. Illūnat itaqz mēs hūat
na p hoc sacm pēpue ad diuinā bonitate
pamph? remplāda. Quart? est refes
cno seu cibatio. Jo. vi. Caro mea
vere est cib? zc. Sicut ei ait Rich. in. iij.
vi. viij. Quādmōdū aie vegetatiue (q̄ est
formale pncipiū natural' vite gñabiliuz et
corruptibiliū) de' indidit pōtentiā gene/
ratiuā p quā res viuēs efficiat: z augmēta/
tiuā p quā res viuēs augmentat. z nutri/
tiuā p quā nutritz in esse pferuat q̄dū vi/
uit recipando id qd successiue depditur.
Ita p ipe misediāz chris trīa inter sacra
instituit. Per q̄z vniū aia efficiat viuēs vi/
ta spūali: z hoc est sacm baptisim. p aliū
pō in viuēte spūaliē vita spūalis augef et
roborat: z hoc est sacm pfirmatiōis. per
aliū aut nutrit z pferuat: z hoc est sacm
euch. ariste p qd repaf qd q̄tidie d feruo
re charitatis depdit: z p̄perea daf sub si/
militudine abi z por? p hoc aut reficitur
mens hūana/ qz dū p hoc sacm sentit se
tantū a deo amari qz p nobis mori voluit
et corp? sic mirabil' nobz tribuit: igne
charitatis inflāmat z in deū trāformatur
Jo. ps. Iusti epulētur z exultēt z delectē
tur in leticia. Quint? est grāy augmē
tatio z virtutū atqz meritōz. In anno.
de officio miss. iij. p. c. vi. ait. Per huius
sacri virtutē vniū erse p̄tutes augētur: et
oim grāy exuberāt charismata. Nec miz
qz d' dñs Jo. vi. Qui mā. car. meā et bi.
meū sang. in me ma. z ego in eo. Per hoc
itaqz qz corp? chri sumit? p̄ticipes effi/
cimur oim bonoz q̄ chris i illo corpe ope
ratus est: ieiunādo: p̄dicādo. vigilādo: dis
currēdo: z orādo: z sic de alijs. Insup p̄t/
icipes efficiamur meriti sue passiois. In di
cit Tho. qz in q̄libet missa inuenit ois fru
ctus: et vtilitas quā chris in parascene o/
perat? est z in cruce. Itē accipis in hoc sa
cramēto participatiōe oim meritōz co/
tius eccl'ez oim serōz. Hinc est qz in sym
bolo fideri dicim? Credo serōz cōionem.
In Alb. mag. Per vey chri corp? oēs
nos oibz chri gratijs z oim fidelū cōica/
mus. Propter qd etiā cōmūno dī. Per h
itaqz sacm p̄ticipam? meritis z virtutibz
oim patriarchar: pphetar: apkoz: marty
rū: p̄felloz: virginū z angeloz atqz electo

rum oim: q̄ omnia a chro in corp? ei? mysti
cū fluxerunt: z de quolibz in quolibz p gra
tiam spūscī redundāt. In dulcissimū
iesus pōt dicere cuilibet digne cōganti il
lud qd Jacob ad Laban dixit Gen. xxx.
Hodie habuisti anteqz ventrē ad te: et
nūc diues effectus es: bñdixit tibi dñs ad
introitū meū. Et vere bñdicitur hō ad in/
troitū chri in hoc sacramēto: qd nō vtiqz
mutat in hōem sicut cib? z potus corpal'
sed p ipm hō mutat z transformaf in deū
et incorpaf ipsi deo. Unde vox diuina ad
Aug? de. Nō tu me mutabis in te sed tu
mutaberz in me. Sic dicit chris cuilibz cō
municāti. Nō tu me zc. Quod em̄ deus
est ex natura: hoc fit homo p grām qui di
gne cōmunicat. Ergo de? habeat pō/
tentiā infinitā: sapientiā eternā: z imensāz
bonitate. Ex ei? q̄ potētia homi in hoc sa
cramēto cōmunicata efficiat homo poten/
tior ad virtuose opandū. Ex eius sapien/
tia efficiat sapiētor ad electionē boni z re/
surationē mali. Ex eius bonitate efficiat
magis pius z charitatu? atqz pacificus.
Per igit quō fit augmētatio gratiay p h
sacramētū. Alter tamē qz p sacm p̄fir/
mationis (vt dicit Tho.) qz p sacramētū
pfirmatiōis augef z p̄ficiat grā ad p̄si/
stendū p̄ra exteriores impugnationes inf
micoz chri. Per hoc aut sacm augetur
grā z p̄ficiat spūalis vita ad hoc qz hō in se
ipō p̄fect? existat p zūctiōez ad deū.
Hoc Tho. Sext? fructus est fortifica
tio. Dentē em̄ roborat vt cibus corpalis
corpus. Per hoc em̄ deuore sumptū robo
ratur p̄positum p̄ficiēdi. In cui? figura
Helias roborat? est cū cōedisset panes
subanericū. vt hz. iij. Reg. xij. Subcine/
rius panis est hoc sacramētū sub cōdes/
ribus accidētū occultatū. Septim?
est satisfactio. Et hoc sibi cōuenit duplici
ratione. Sicut em̄ dicit Thomas. iij. iij.
parte. q̄sti. lxxij. Hoc sacramētū simul ē
sacrificiū est sacramētū. Sacrificiū est
in q̄ntum offertur et in q̄ntum cōmēorat
passionem chri: qua seipm tradidit obla
tionem z hostiam deo in odore suauitatis.
vt dī Ephes. v. Sacm pō in q̄ntū sumit?
z inquantū ibi chris sub alia specie occul
tat. Effectū h sacramētū hz in eo qd sumit

De venerabili sacrō. De myst.

Effectū autē sacrificij habet in eo qui offerret: in his p q̄b offeritur. Si ergo p̄sideat ut sacramentū q̄r ut sic habet nos nutrire et unire ch̄o et in eū transformare q̄ q̄ dē v̄n̄o fit p̄ charitatē q̄ operit multitudine peccatorū: et ex cuius fervore sequitur aliq̄s remissionē nō solū culpe s̄ etiam pene. Iō inq̄ntū sacramentū cōcomitanter satifacit: nō q̄ p̄ hoc p̄sequet remissionē tori pene s̄ scdm̄ modū sue deuotionis atq̄ feruoris. Si autē p̄sideret ut sacrificiū: habz vim satisfactiua nō solū p̄ culpa: s̄ etia p̄ pena et p̄dest his p̄ q̄bus offert tā viuis q̄ defunctis. Sed in satisfactiōe magis oblationis: ut patz Luc. xij. de vidua q̄ misit duo minuta: de q̄ dē d̄s q̄ plus oib̄ misit: ponderato vitz suo affectu: quia ergo hec oblatio ex sui q̄ntitate sufficiat ad satisfaciendum pro omni pena tamen fit satisfactoria illis pro quibus offertur vel vel etia offerētib̄ scdm̄ sue deuotionis q̄ntitatē et nō semp̄ p̄ tota pena. Alex̄a. papa de p̄e. dist. ij. c. Nihil. Nihil in sacrificijs maius esse pot̄ q̄ corpus et sanguis ch̄i nec vlla oblatio hac potior: est s̄ oēs precellit: q̄ pura p̄cientia d̄no est offerenda.

Octauus fructus est defensio siue p̄servatio a peccis futuris. Defendit em̄ ab impugnatione triū hostiū. s̄. mūdi: carnis: et demonis. Primo defendit a mundo. Per hoc em̄ sacramentū gr̄a roborat et cōfirmatur cor: hois in amore ch̄itatis retrahit ab amore mūdi. Ps̄. Panis cor hois cōfirmat. Et Auḡ. sup̄ Jo. Secur̄ accede panis est nō venenū. Ps̄. Si ambulauero in medio ymbre mortis. s̄. in hoc mūdo: nō timebo mala q̄m̄ tu mecū es: p̄ hoc sacramentū.

Secūdo defendit a carne et fom̄te mitigādo sicut aq̄ refrigerat ignē. Hinc ps̄ in p̄sona deuote cōicāt. ait. Super aq̄s refectōis educauit me: atq̄ meā p̄uertit. s̄. ad sp̄ū alta q̄ inclinata fuit ad carnalia. In figura huius cū māna descēdebat et ros. Tertio a demone defendit inq̄ntū est signū passiōis ch̄i p̄ quā victi sunt demones. Iō impugnationē eoz repellit. Ps̄. Parasti in p̄spectu meo mēsam aduersus eos q̄ tribulāt me. Ebr̄y. sup̄ Jo. Ut leones flāmā spirātes de mēsa d̄ni recedimus terribiles demonib̄ facti. Hec

ille. Notandū tū q̄ hō q̄ fm̄ statū p̄nt̄ v̄l re sp̄ est flexibilis et ad bonū et ad malum. Iō h̄ sacm̄ n̄ aufert hōi possibilitatē peccādi. Licet dē se h̄eat p̄tū p̄seruatū et de p̄sensuā a peccō. An̄ licz nō p̄firmet penitē in bono: dat tū firmi p̄positū cauendi a peccis. Narrat cesari: q̄ in ciuitate remissi miles q̄daz p̄sobrinā suā cōcubinā h̄ebat cui tāto p̄glutinatū fuit amore et nec ad mortē nec excoicationē nec aliq̄ hūana p̄cūdia ab ea veller se pari. Tandē tact̄ in firmitate: timore mortis vocauit sacerdos: cui cū lachrymis p̄fessus ē: quē cū sacerdos moneret ut tā illicitā abnegaret cōmixtionē et illā p̄sonā a se amoueret. Respondit. D̄ne nō possum. Dilite itaq̄ in sua obstinatōe p̄seuerate: sacerdos recel̄ sit cū corpore d̄ni q̄d fecit ad cōicandū m̄litē attulerat. Exeunt autē de domo sacerdoti: occurrit b̄tus bernard̄ interrogās eū q̄ se infirmū nō cōmunicasset. Tam̄ at̄ intelligēs: ait sacerdoti. Reuertere mecum ad infirmū. Cūq̄ reuerst̄ essent: vir sc̄tus militi iam morturo ea q̄ saluērat sua sit. Ille autē cū p̄ter tā dicta obedientiā in oib̄ sponderet: ait vir sc̄tus. Nūq̄d doles q̄ volūtatē resistēdi h̄re nō potes? At ille dixit. D̄ne valde doleo. Quo audito abbas: ait sacerdoti ut corp̄ d̄ni daret infirmo. Mira res. Statim ut saluato: intrauit: salus facta est huic domui. Ab illa ei hora p̄fecte odire cepit quā an̄ illicite amauerat. Ait autē. H̄ras ago deo q̄ me lib̄berauit q̄ mō diabolū libent̄ viderē q̄ illā. Sicq̄ in bona p̄fessione et p̄ritiōe m̄grauit ad d̄m̄. hec cesari.

Non fructus est releuatio. Si em̄ hō ex hūana fragilitate vel diabólica teratōe post cōtionē ruat in pecc̄m̄: facili surgere pot̄ q̄ si non cōicasset. Rō: q̄ sicut dictū ē per h̄ sacm̄ aia foetificat. Facili autē ē fort̄ resurgere q̄ debili quēadmodū in naturalib̄ videmus: S̄ q̄dā nimis pussillanimes inantioze delusi abstinent se ab h̄ vitali sacro d̄ ceteris reciduatōez p̄ cōtionē esse multo grauiorē q̄ sine cōione. Juxta illud Joā. v. Uade et tā apl̄ noli peccare ne det̄er̄ tibi p̄tingat. Nō intelligēs q̄ d̄ns nō d̄t̄ rit. Ampli nō pecces: s̄ noli peccare. s̄. nō habeas ap̄positū peccādi. Tales itaq̄ p̄ cōdē h̄nt cadere et nō resurgere sic cadere et

ordināde receptōis. Fo. LXXXI

furgere cū tñ p̄mū sit diaboliā: scdm hu
manū. P̄mū est mali gntar blasphemie:
scd̄z fragilitat̄ hūane. P̄mū volūt eē de
mōes: scd̄z hōies / qz hūanū est peccare: s̄z
diaboliā est pseuerare. **D**ecim⁹ est pse
ueratio. s. in via dei. **D**ēs qdē p̄tutes etiā
sine pseuerātia pūgre p̄nt 3 vicia / sed vin
cere nunḡ: Sola em̄ pseuerātia viciat: sal
uum facit z coronat. **D**atr. r. Qui pseue
rauerit v̄qz in finē hic salu⁹ erit. **E**qz sa
cra cōio hōiem p̄firmat z roborat: iō pse
uerare facit. **U**n de Helia dr. ij. **R**e. xix.
q̄ ambulauit in fortitudine cū illi⁹ v̄qz
ad montē dei oieb. **D**eb em̄ interpretat so
litudō. **E**t p̄ hoc signat q̄ hō p̄ virtutem
hōiōi sacri ambulat in via dei q̄sqz ania
soluta a carne q̄t sola remaneat dū corp⁹
terre tradit z ania sursum eleuat. **U**n
decim⁹ fructus ē sūme diuinitat̄ qdā p̄
gustatio. **I**nnocē. Sapia dei q̄ se p̄ v̄sibi
lia manifestat volēs euidenter oñderi q̄
spā est cū aniaz / carnē assumptā posuit
in edulū vt p̄ cibū hūanitat̄is inuitaret
ad gustū diuinitat̄: de q̄ p̄s. Gustate et
videte qm̄ suauis est dñs. **I**bi q̄ppe gusta
ri pōt diuina bonitas siue largitas in refi
ciedo: et diuina sapia in viuificādo. **H**am
v̄n mors oñebat. s. ex gustu: inde vita re
surrexit. **D**icit q̄ppe fuerat **A**de Gen. ij.
In q̄cuqz die cōeder̄ morte morier̄. **D**e
hoc autē dr. **J**o. vij. Siquis māducauerit ex
hoc pane: viuet in eternū. **I**bi em̄ p̄gusta
ri pōt diuine dulcedis immensitas. **N**ā lz
ibi sit amaritudo p̄pter recordationē pas
sionis: tñ ibi ē summa dulcedo p̄pter expi
entā p̄sumatī amor̄: quē ch̄s nob̄ oñdit.
Quid em̄ dulci⁹ q̄ sentire se sic inextiabi
liter amari a summo z vero deo. **S**ap. xij.
Qsuauis est dñe spūs tu⁹ in nob. **E**st
forte q̄r̄: **A**n q̄libz iust⁹ sp̄ beat hūc effe
ctū siue fructū delectatiōis seu p̄gustatiō
nis spūal̄: **R**ñdet **A**lex. q̄ nō. **Q**uqz iust⁹
accedit ad altare ita tepide z indeuore si
ne debita reuerētia z tiore z cū rāta distra
ctione ani q̄ nullū reppozat q̄modū: lz nō
incurrat offensam mortale. **A**d h̄ q̄ re
portet hūc gustū spūalē z delectatiōis: o3
q̄ se p̄parat diligēt̄ p̄siderādo ad qd̄ acce
dit vt cū deuotiōe z reuerētia accedat: et
cū alijs p̄dicationibz sup̄ posit̄. **D**uodeci⁹
fruct⁹ ē gl̄ie adeptio. **I**n h̄ ei sacro p̄tinet

ip̄e ch̄s et remēorat ei⁹ passio p̄ quā nob̄
aperuit aditū gl̄ie: fm̄ illō **I**ob. ix. **N**ou
testamēti mediator ē vt morte intercedē
te in re. e. p̄. q̄. e. sub p̄. te. repromissioz accē
piat̄ q̄ vocati sūt etne hereditat̄. **E**t **J**o
vj. Siquis mādu. et h̄ pa. viuet in eternū.
hic p̄ grām: z in futuro p̄ gl̄iam **P**arz igit̄
ex diet̄ q̄ fructuosa sit eucharistie digna
receptio. **A**pparet igit̄ in h̄ sacro maximū
donū dei. **N**ā h̄ b̄ri in p̄tia ch̄o fructū le
tius q̄ nos: tñ in eucharistia ch̄im sumi⁹
fructuosi⁹ in q̄ntuz p̄ficere possum⁹ nō so
lū in accidētali p̄mio: sed etiā in essentiali:
b̄ri nūc nō. **B**ri qdē ch̄im h̄nt securi⁹: sed
nos mirabili⁹. **S**z cū tot sint z tā excellen
tes hui⁹ sacri fruct⁹: pōt aliq̄s q̄rere **A**n
expediāt q̄tidie eucharistia sumere **R**ñd̄z
Tho. in. iij. di. xij. notādo q̄ in h̄ sacro re
quirit̄ ex p̄te recipiētis desiderii p̄iunctio
nis ad ch̄im qd̄ facit amor et reuerētia sa
cramētī q̄ ad donū timor̄ p̄tinet. **P**rimū
incitat ad frequentatiōez hui⁹ sacri q̄tidia
nā: s̄z scd̄z retrahit. **U**n siq̄s exp̄imētali
cognoscere ex q̄tidiana sumptiōe feruore
charitat̄ augeri z reuerētia nō minuit: de
bet q̄tidie cōicere. **S**i autē sentiret p̄ q̄ti
dianā frequentatiōē reuerētia minuit z fer
uorē nō multū augeri: talis deberet inter
dū abstinere vt cū maiori deuotiōe z reue
rētia postmodū accederet. **U**n q̄ntuz ad
hoc vnusq̄sqz relinq̄ndus est iudicio suo.
Et hoc est qd̄ **A**ug⁹ dr. **D**icit q̄sp̄ā nom
esse accipiendā q̄tidie eucharistia: ali⁹ af̄
firmat q̄tidie sumēda. **F**aciat vnusq̄sqz il
lud qd̄ fm̄ fidē suā pie credit esse faciēdū.
Hec **A**ug⁹. **E**t p̄bat exēplis **S**achet̄ et
ceteriōis: q̄ vn⁹ recepit dñm gaudens.
Al⁹ dr: **N**ō sum p̄ign⁹ vt intres sub rey
ctum meū: et vterq̄z miam p̄secut⁹ est.
Parz itaqz scdm̄ mysteriuz sp̄ale p̄tius
ad eucharistie receptiōez: qd̄ est d̄siderāda
digne receptiōis fructuositas.

Ertū mysteriū est abomināda i
digne receptiōis detestabilitas q̄
maxime apparet ex tribo.
Primo ex grauissima p̄partioe.
Secdo ex turpissima villipensione.
Tertio ex ingratiissimo p̄dicatione.
Quidio igit̄ ex grauissima
p̄partioe siue ass̄tatione. **H**oc ei p̄tinet
223